

Indicatieve MKBA Werkbrigade

Kosten en baten van werk voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt

Opgesteld door:
LPBL: Merei Lubbe en Veroni Larsen

Op verzoek van:
Gemeente Amsterdam

Datum: maart 2018

Inhoud

1. Inleiding.....	2
1.1. Aanleiding en vraagstelling.....	2
1.2. Aanpak en leeswijzer.....	2
2. Effecten in beeld.....	3
2.1. Werkwijze.....	3
2.2. Beleidstheorie.....	4
2.3. De brigadisten	6
3. Resultaat MKBA	8
3.1. Kosten.....	8
3.2. Indicatieve MKBA Werkbrigade	9
3.3. Toelichting op de baten	10
3.4. Gevoeligheidsanalyse	14
4. Samenvatting en conclusie.....	16
Bijlage 1. Cockpit Indicatieve MKBA Werkbrigade.....	18
Bijlage 2. Processchema Werkbrigade	20
Bijlage 3. Gebruikte kengetallen ziektelast	21
Bijlage 4. Gebruikte literatuur	22
Bijlage 5. Winst in uitkeringsmaanden.....	24

1. Inleiding

1.1. Aanleiding en vraagstelling

De Amsterdamse Werkbrigade is opgericht om mensen die langdurig werkloos zijn en die er naar verwachting niet in slagen regulier werk te vinden, tijdelijk een baan te bieden. De Werkbrigade doet werk dat anders zou zijn blijven liggen, zoals extra onderhoud of opruimwerk. De Werkbrigade is eind 2016 van start gegaan. Maart 2018 zijn er zo'n 350 brigadisten aan het werk. In het kader van monitoring en evaluatie heeft de gemeente Amsterdam LPBL gevraagd om een indicatieve Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) op te stellen van de Werkbrigade. Omdat het project pas relatief kort loopt is het nog niet mogelijk om een effectmeting uit te voeren. De MKBA is daarom indicatief.

Vragen die centraal staan in de analyse zijn: *tot welke effecten leidt de Werkbrigade? Daarbij gaat het om zaken als kwaliteit van leven en kansen op de arbeidsmarkt, maar ook om de gerealiseerde productiewaarde en verbetering van veiligheid en leefbaarheid. Hoe verhouden de extra kosten (voor alle betrokken partners) zich tot de verwachte baten? Welke risico's en onzekerheden zijn er? Bij wie vallen de kosten en baten?*

Een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse (MKBA) brengt op systematische wijze alle voor- en nadelen van een interventie onder één noemer. Dat gebeurt door de effecten van het project te vergelijken met de situatie waarin het er niet zou zijn. De baten worden net als de kosten uitgedrukt in euro's. Dit geldt ook voor zaken die niet direct een prijskaartje hebben, zoals kwaliteit van leven of je veilig voelen. Als de baten uiteindelijk groter zijn dan de kosten, dan zorgt het project voor een toename van de maatschappelijke welvaart.

1.2. Aanpak en leeswijzer

De indicatieve MKBA is uitgevoerd in twee stappen:

1. *Interventie en effecten in beeld.* Dit betreft het voorbereidende werk voor het opstellen van het MKBA-model. Op basis van toegezonden stukken, een workshop EffectenArena en een groepsinterview met brigadisten is een beeld gevormd van de werkwijze van de Werkbrigade en de (te verwachten) effecten. Het resultaat van deze stap is beschreven in hoofdstuk 2.
2. *Opstellen MKBA.* In de tweede stap is het MKBA-model opgesteld. Het effectenschema is daarbij te zien als de 'architectuur' van het model. Op basis van de aangeleverde informatie zijn kosten en effectiviteit van de werkbrigade bepaald. Dit is grotendeels gedaan op basis van kengetallen en inschattingen van betrokkenen. Omdat de aanpak pas net van start is, is een harde effectmeting immers nog niet mogelijk. We laten zien wat dit betekent in termen van maatschappelijke kosten en baten. Hoofdstuk 3 geeft hiervan de resultaten.

Hoofdstuk 4 eindigt tot slot met een samenvatting en conclusie.

2. Effecten in beeld

Dit hoofdstuk start met een beknopte beschrijving van de werkwijze van de Werkbrigade (paragraaf 2.1) en de te verwachten effecten (beleidstheorie, paragraaf 2.2). Vervolgens gaan we in op de mensen die werken bij de Werkbrigade, de zogeheten brigadisten. Dit doen we aan de hand van kenmerken die van invloed zijn op hun kansen op regulier werk en op zorggebruik (paragraaf 2.3).

2.1. Werkwijze

De kern van de Werkbrigade is dat mensen die een kleine kans hebben om ‘gewoon’ aan het werk te komen, tijdelijk – in opdracht van de gemeente - in dienst worden genomen bij Pantar. Op die manier hebben ze in principe twee jaar een baan waarin ze een echt loon verdienen en waarin ze werkzaamheden verrichten die anders zouden blijven liggen.

Werkwijze¹

Kandidaten die interesse hebben in de Werkbrigade worden hiervoor aangemeld via hun klantmanager bij WPI. In het begin ging het vooral om kandidaten die al bekend waren bij Amsterdam Werkt. Inmiddels loopt de werving grotendeels via de Activeringsteams. De kandidaten krijgen vervolgens een intakegesprek waarin zij voorgelicht worden over de werkzaamheden en waarbij hun motivatie centraal staat. Deelname aan de Werkbrigade is immers vrijwillig. In deze fase valt ongeveer 60 procent van de kandidaten af omdat de Werkbrigade of de geboden werkzaamheden toch niet passen.

Na een afgeronde intake starten de brigadisten met een stage van 6 tot 12 weken bij Amsterdam Werkt. Deze staat in het teken van het opbouwen van een werkritme, werken in een team en opdoen van vaardigheden. De uitval tijdens deze leerstage is ongeveer 20 procent. Na deze periode komen de kandidaten in dienst bij Pantar. Eerst met een contract voor 6 maanden en bij gebleken geschiktheid wordt dit verlengd met nog een keer 6 maanden, en dan 12 maanden. De maximale totale arbeidsduur is dus 24 maanden.

De brigadisten gaan aan het werk in de wijken van Amsterdam. In het eerste jaar ging het om de volgende werkzaamheden:

- Het Deltaplan achterstallig onderhoud in de Openbare Ruimte Amsterdam (DORA). Omdat de brigadisten niet zijn opgeleid om met machines te werken betreft het vooral snoeien, plantvakken schoonmaken en vernieuwen et cetera.
- Werk in de zogenoemde Ontwikkelwijken van de stadsdelen Noord, Zuidoost en Nieuw-West. Ook hier betreft het met name snoeiwerk, kleinere reparaties en schoonhouden van de openbare ruimte.
- Het Aanvalsplan Schoon, bijvoorbeeld het zogeheten ‘hotspot rijden’: langs een route van vuilcontainers rijden om de daar rond slingerende rommel weg te halen.
- Gastheren en -vrouwen. Deze hebben toezichthoudende taken in de openbare ruimte (signaleren, attenderen en informeren). De geschikt bevonden kandidaten hebben een voorschakeltraject van ca. 6 weken gehad waarin zij zijn opgeleid voor het op deze manier werken op straat.

---

¹ Zie de bijlage voor een schematisch overzicht van het proces.

Na een dienstverband van één jaar wordt gestart met het actief toewerken naar een andere baan. De kandidaat krijgt ondersteuning bij het maken van een plan (inclusief concrete acties) voor de toekomst ná de Werkbrigade. Kandidaten kunnen sollicitatietraining volgen, maar ook het Jobcenter en het WSP staan ter beschikking. Waar het kan krijgen de werkbrigadisten gericht scholing in dit tweede jaar. Het is de bedoeling om in de laatste 6 maanden van het contract werkgeversmarkten te organiseren en jobhunting te bieden. Deze mogelijkheid bestaat ook nog na afloop van het dienstverband, in de drie maanden dat de kandidaat recht heeft op een WW-uitkering.

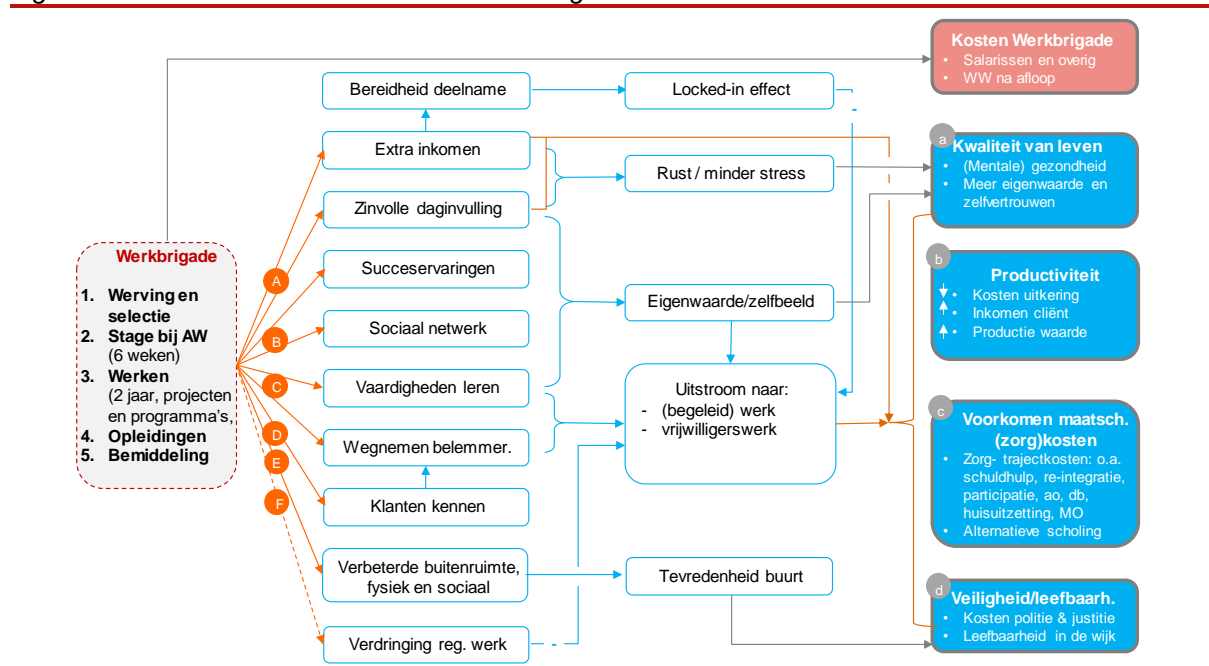
Nulalternatief

In het nulalternatief is er geen Werkbrigade en krijgen de kandidaten alleen regulier klantmanagement vanuit WPI (naast hun bijstandsuitkering).

2.2. Beleidstheorie

Het deelnemen aan de Werkbrigade leidt tot een aantal effecten ten opzichte van de situatie dat iemand reguliere ondersteuning krijgt. Op basis van een workshop EffectenArena en literatuurstudie zijn deze effecten onderzocht en vervolgens samengevat in onderstaand oorzaak-gevolgschema². Dit is de beleidstheorie. De effecten zijn weergegeven ten opzichte van de situatie dat de Werkbrigade er niet zou zijn (0-situatie).

Figuur 2.1. Het effectenschema van de Werkbrigade

Door de pijlen in de figuur te volgen, kan een beeld worden gevormd van de effecten die van de Werkbrigade worden verwacht. Links in de figuur staan de aanpak en de bijbehorende activiteiten. Helemaal rechts in de blauwe blokken staan de resulterende maatschappelijke kosten en de baten. Op hoofdlijnen heeft de Werkbrigade zes directe effecten.

² Zie voor toelichting op de EffectenArena L. de Boer en V. Larsen, *Werken aan Maatschappelijk rendement, een handreiking voor opdrachtgevers van MKBA's in het sociale domein*, Ministerie van BZK, 2011

- A. In de eerste plaats hebben de deelnemers gedurende twee jaar een baan. Dat betekent een hoger inkomen dan bij een uitkering en een zinvolle daginvulling. Beide leiden tot meer rust en minder (financiële) stress. Dit draagt bij aan de mentale en fysieke gezondheid van de deelnemers. Ook doen mensen die werken gemiddeld een lager beroep op zorg en ondersteuning. Tot slot heeft het werken een positieve invloed op eventuele kinderen in het gezin: zij groeien op in een stabielere omgeving.

De aantrekkelijkheid van het tijdelijk dienstverband leidt tot een vrij grote bereidheid onder mogelijke kandidaten om deel te nemen. Enerzijds is dat te beschouwen als een succes, maar het brengt ook het risico van het zogeheten 'lock-in' effect mee: het verschijnsel dat mensen langer dan strikt noodzakelijk in een traject of regeling blijven omdat deze positie zo comfortabel is. Blijven is in dat geval aantrekkelijker dan meedingen op de onzekere reguliere arbeidsmarkt. Dit heeft m.a.w. een negatief effect op de uitstroom naar regulier werk.

- B. In de tweede plaats doen deelnemers succeservaringen op: ze kunnen soms meer dan zij zelf dachten. Ze doen weer mee in de maatschappij en de zichtbare verbeteringen in de buurt geven veel voldoening, net als de complimenten die ze krijgen van buurtbewoners. Het sociaal netwerk wordt uitgebreid door het werken in teamverband. Dit alles leidt tot een toegenomen eigenwaarde, waar het soms jarenlang aan ontbroken heeft.
- C. In het werk (en tijdens de opleidingen) doen de deelnemers nieuwe vaardigheden op. Zaken als op tijd komen, afspraken nakomen en communiceren met collega's en leidinggevenden zijn daarin van belang. Daarnaast wordt tijdens het dienstverband ook gewerkt aan het wegnemen van belemmeringen. Daarbij kan worden gedacht aan bijvoorbeeld schulden, verslavingen of psychische problemen. Waar nodig wordt samengewerkt met andere hulpverleners (bijvoorbeeld schuldhulpverlening, GGZ). De toename van vaardigheden en de afname van belemmeringen leiden tot een vergroting van de kans op uitstroom naar werk.

Uitstroom naar werk leidt vervolgens tot productiviteitswinst, die zich vertaalt in minder uitkeringen en een hoger inkomen voor de deelnemer. Ook doen mensen die werken gemiddeld een lager beroep op zorg en ondersteuning en hebben zij een hogere kwaliteit van leven en is er mogelijk een verbeterde leefbaarheid doordat mensen door de zinvolle dagbesteding niet terugvallen in overlastgevend gedrag.

- D. Tijdens het dienstverband leren de werkbegeleiders en klantmanagers de brigadisten goed kennen. Die kennis kan leiden tot een effectievere klantbenadering en dus tot betere ondersteuning bij het vinden van regulier werk.
- E. De brigadisten verrichten werkzaamheden die anders niet waren gedaan. Uit de reacties van opdrachtgevers blijkt dat de kwaliteit van het afgeleverde werk hoog is. Dat leidt tot een zichtbare verbetering op het gebied van schoon, heel en veilig in de wijken waar de Werkbrigade actief is en

tot efficiënter kunnen werken voor andere professionals (bijvoorbeeld BOA's en betere doorstroming van groot materieel omdat rondzwerfend afval is weggehaald). Ook buurtbewoners zijn tevreden, zo blijkt uit de reacties die de brigadisten tijdens hun werk vaak ontvangen.

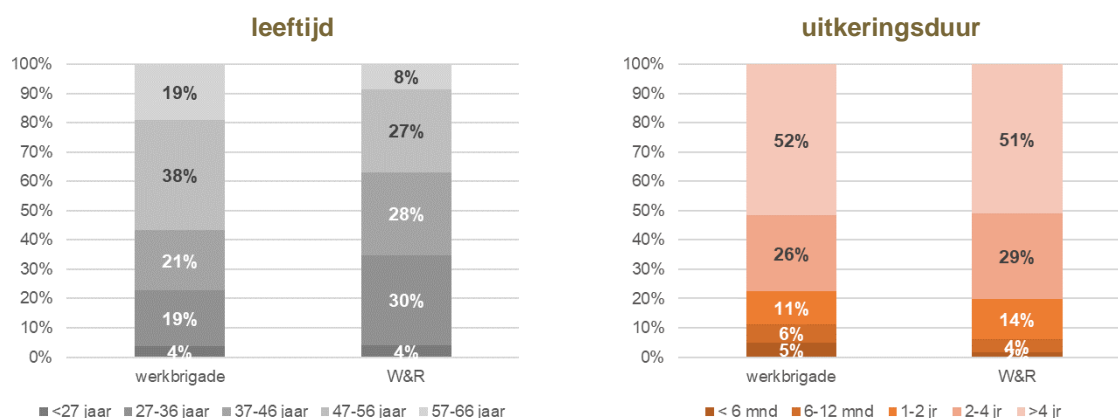
- F. Een mogelijk maar nadrukkelijk ongewenst effect van de Werkbrigade is verdringing van regulier werk of werk voor de Wsw-doelgroep. Door projecten aan te nemen die met additioneel geld zijn gefinancierd wordt getracht dit zoveel mogelijk te voorkomen. Toch is er al een enkele aannemer geweest die zijn beklag heeft gedaan over opdrachten die aan de Werkbrigade zijn gegund. Daarom nemen we dit effect Pro Memorie mee in de MKBA. Overigens geven de brigadisten aan dat dit voor hen af en toe leidt tot frustrerende situaties. Zo signaleren ze bijvoorbeeld soms rommel en vervuiling, maar mogen zij dit niet aanpakken omdat dit valt onder 'regulier' werk.

Eén van de belangrijkste kenmerken van de Werkbrigade is dat het gaat om *tijdelijke* banen. De achterliggende gedachte is dat op deze manier zoveel mogelijk mensen profijt kunnen hebben van de voorziening. De brigadisten geven echter aan dat dit voor hen (ook) leidt tot veel onzekerheid, omdat voor velen de kans groot is dat zij na het tweejarig dienstverband weer op een uitkering aangewezen zullen zijn. In de hoofdstuk 3 komen wij hier op terug.

2.3. De brigadisten

In 2017, het eerste jaar van de Werkbrigade, zijn er 300 mensen aan de slag gegaan. In onderstaande figuren vergelijken we de belangrijkste kenmerken van de brigadisten met het gemiddelde van deelnemers van reguliere trajecten bij Werk en Re-integratie (W&R).

Figuur 2.2. Leeftijd en uitkeringsduur werkbrigadisten

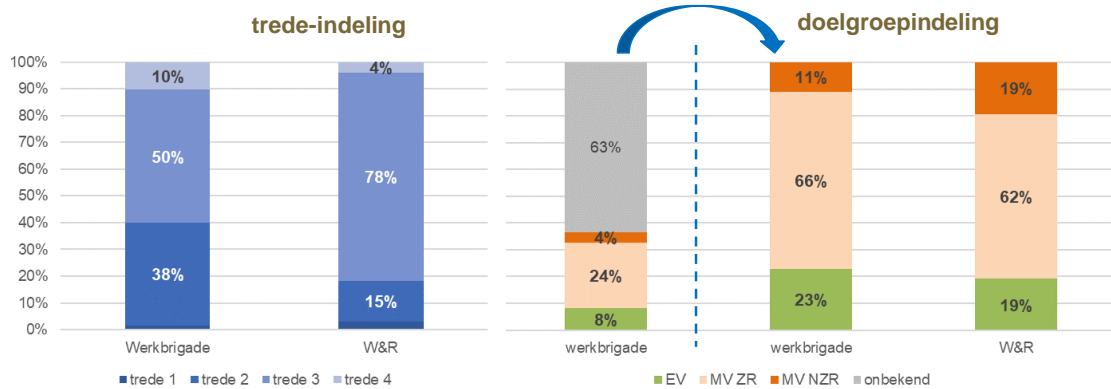
Bron: gemeente Amsterdam, bewerking LPBL

Veruit de meeste brigadisten zijn mannen, slechts 5 procent is vrouw. De oorzaak hiervoor lijkt met name te liggen in het soort werk: vooral in het groen (snoeien, schoffelen, plantvakken leeghalen en weer vullen) en in het schoonhouden van de openbare ruimte. Over het algemeen zijn de brigadisten ouder dan de deelnemers bij W&R: gemiddeld 47 tegenover gemiddeld 42. Hun uitkeringsduur is wel redelijk vergelijkbaar. De grotere afstand tot de arbeidsmarkt van de brigadisten komt (ook) tot uitdrukking in de trede-indeling: ongeveer 40 procent is trede 1 of trede 2 – bij W&R regulier is dit slechts 18 procent. Overigens betekent dit dat 60 procent van de brigadisten is ingedeeld in trede drie of zelfs trede

vier. Met andere woorden: zij worden geacht, op kortere of langere termijn, in staat te zijn om regulier werk te vinden.

Figuur 2.3. Trede-indeling en doelgroep

Bron: gemeente Amsterdam, bewerking LPBL

Voor de analyse is het van belang om te weten wat de aard en zwaarte van de problematiek is van de deelnemers. We maken hiervoor gebruik van eerder door ons ontwikkelde categorieën³. We hanteren op hoofdlijnen een indeling naar huishoudtype (gezinnen, ouderen en overige huishoudens) en naar problematiek:

1. Huishoudens zonder problemen of met enkelvoudige problematiek (groen),
2. Huishoudens met meervoudige problematiek, maar zelfredzaam (licht oranje),
3. Meervoudige problematiek en niet-zelfredzaam (oranje),
4. Top/intramuraal (rood). Dit zijn de huishoudens die behoren tot de 'zware' programma's (bijvoorbeeld dak- en thuislozen, crisisdienst GGD).

Voor 37 procent van de brigadisten is een zelfredzaamheidsmatrix (ZRM) ingevuld. Deze gegevens extrapoleren we naar de totale doelgroep. Hoewel we daarbij (door het hoge aantal onbekenden) een slag om de arm moeten houden, lijkt het erop dat ongeveer driekwart van de doelgroep te maken heeft met meervoudige problematiek. Dit beeld is redelijk vergelijkbaar met regulier W&R.

Kortom: de deelnemers van de Werkbrigade hebben een gemiddeld grotere afstand tot de arbeidsmarkt dan de deelnemers van reguliere W&R trajecten. Zaken als leeftijd, opleiding en taalbeheersing spelen daarbij een rol. Op grond van de beschikbare gegevens is het voor hen dus waarschijnlijk moeilijker om aan een reguliere baan te komen dan voor de gemiddelde W&R doelgroep.

³ Zie onder meer: MKBA WPI (LPBL 2018) en Prognose Ondersteuningsvraag Sociaal Domein (LPBL 2017)

3. Resultaat MKBA

In dit hoofdstuk presenteren we de resultaten van de MKBA. We zetten de kosten van de Werkbrigade af tegen de totale maatschappelijke baten. Deze worden net als de kosten uitgedrukt in euro's. Dit geldt ook voor zaken die niet direct een prijskaartje hebben, zoals kwaliteit van leven of je veilig voelen. In het algemeen geldt dat de (maatschappelijke) baten te bepalen zijn door 'hoeveelheid x prijs', bijvoorbeeld '2 mensen uitgestroomd uit de uitkering' x 'prijs van een uitkering'. Het MKBA-model is dan ook gebaseerd op twee soorten input: 1. gegevens over de effectiviteit van de aanpak (hoeveelheid), en 2. informatie over de waarde (prijs).

Om de effectiviteit te bepalen is gebruik gemaakt van gegevens die zijn aangeleverd door de gemeente. Daarnaast hebben we gebruik gemaakt van literatuuronderzoek en (kosten)kengetallen. In deze indicatieve MKBA analyseren we de kosten en de baten van een Werkbrigade met 300 deelnemers (degenen die zijn ingestroomd in het eerste jaar). In de gevoeligheidsanalyse laten we zien wat de extra kosten en baten zijn bij 500 kandidaten (ambitie). Dit hoofdstuk start met een beschrijving van de totale kosten en de prijs per brigadist (paragraaf 3.1). Vervolgens presenteren we de maatschappelijke kosten en baten van de Werkbrigade (3.2), een toelichting op de baten (3.3), en een gevoeligheidsanalyse (3.4).

3.1. Kosten

De kosten van de Werkbrigade bestaan in de eerste plaats uit de salarissen en werkgeverslasten voor de 300 brigadisten. Daarnaast zijn er directe kosten (materiaal, voorlieden, vervoer), een opslag voor de bijdrage van Pantar en de organisatie- en programmakosten van WPI. Tot slot worden er kosten gemaakt voor extra intakes, stages en voor de inzet van het WSP en de transitievergoeding na afloop van het tweejarig dienstverband. Tabel 3.1 laat een overzicht zien van de omvang van deze kosten in het eerste jaar, wat dat gemiddeld per persoon per jaar is (bij gemiddeld 131 fte dienstverbanden, aangezien het eerste jaar een instroomjaar was), en een omrekening per brigadist (bij een tweejarig dienstverband, rekening houdend met de uitval na de intake en tijdens de stage). De kosten voor intake, stages en bemiddeling/jobhunting zijn niet opgenomen in de programmabegroting van de Werkbrigade en daarom apart door ons ingeschat, op basis van eerder uitgevoerd onderzoek⁴.

Figuur 3.1. Berekening kosten Werkbrigade per brigadist

		gem aantal brigadisten 1e jaar		131		
		1e jaar (sept '16-sept '17)			p.p.p.j.	p.brigadist uitvalpercentage
eenmalig	1. voorlichting, intake etc	€	60	€	80	60%
eenmalig	2. stage (max 3 mnd) bij AW	€	1.500	€	1.875	20%
per jaar	3. salarissen brigadisten	€	2.731.398	€	20.900	41.800
per jaar	4. werkgeverslasten	€	906.961	€	6.900	13.800
per jaar	5. directe kosten	€	397.930	€	3.000	6.000
per jaar	6. opslag Pantar	€	727.672	€	5.600	11.200
per jaar	7. organisatiekosten	€	298.746	€	1.000	2.000
eenmalig	8. bemiddeling/jobhunting/transitieverg	€	1.850	€	1.850	
Totaal		€	5.062.707	€	78.605	

Bron: Gemeente Amsterdam, bewerking LPBL

⁴ MKBA Werk (LPBL, 2018 i.o.v. de gemeente Amsterdam)

Op grond van deze berekening zijn de totale kosten voor een Brigadist ruim 78.600 euro voor een periode van twee jaar⁵. Een deel (ongeveer 30 procent) wordt bekostigd door opdrachten vanuit het cluster Ruimte en Economie, de rest door WPI. Daarnaast zijn er extra kosten doordat deelnemers die na afloop niet doorstromen naar een baan gedurende drie maanden recht hebben op WW. De kosten daarvan zijn 4.450 euro (inclusief uitvoeringslasten) per persoon en vallen bij het Rijk⁶. De totale kosten voor een tweejarig dienstverband voor 300 brigadisten komen daarmee op ruim 23,5 miljoen euro.

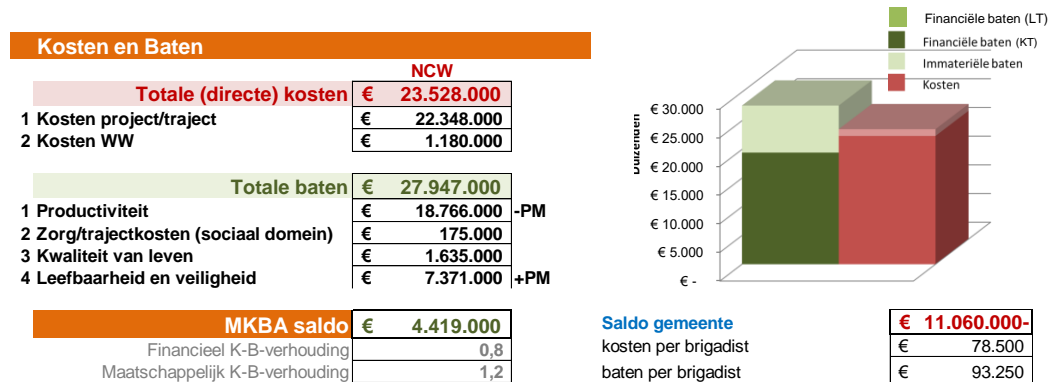
3.2. Indicatieve MKBA Werkbrigade

In een MKBA worden alle kosten en baten weergegeven als netto contante waarde. Toekomstige geldstromen worden, via een discontovoet (of rentevoet), vertaald in euro's van vandaag. Gedachte erachter is dat mensen een voorkeur hebben voor een euro vandaag boven een euro volgend jaar. Een euro kan immers vandaag op de bank worden gezet en is dan volgend jaar uitgegroeid tot een euro plus rente. In voorliggende MKBA zijn aldus alle kosten en baten van één jaar trainingen uitgezet in de tijd en vervolgens vertaald naar euro's van vandaag en opgeteld⁷.

Maatschappelijke kosten en baten

Uit de indicatieve Maatschappelijke Kosten Baten Analyse blijkt dat de Werkbrigade waarschijnlijk een positief maatschappelijk resultaat heeft. De maatschappelijke kosten-batenverhouding is naar verwachting 1,2. Dat wil zeggen dat iedere geïnvesteerde euro € 1,20 aan maatschappelijke baten oplevert. Als we de immateriële baten (kwaliteit van leven en verbeterde buurt) niet meenemen resteert een negatieve financiële kosten-batenverhouding van 0,8.

Figuur 3.2. Resultaat Indicatieve MKBA Werkbrigade

Bron: LPBL indicatieve MKBA Werkbrigade

De gemiddelde kosten per deelnemer zijn 78.500 euro, de maatschappelijke baten die daar tegenover staan bedragen circa 93.250 euro. Niet alleen het totale saldo voor de maatschappij als geheel is belangrijk, maar ook de verdeling van de kosten en baten over de verschillende betrokken partijen. Onderstaande figuur laat deze verdeling zien.

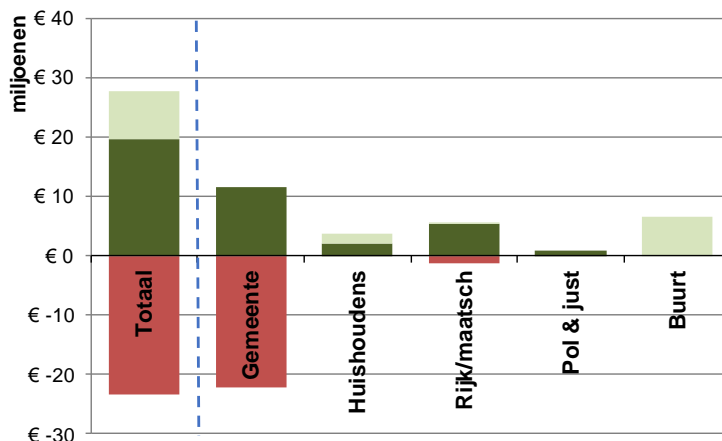
⁵ Overigens zijn de door ons geraamde kosten per brigadist iets hoger dan waar de gemeente zelf mee rekent in haar meerjarenbegroting: 37.500 per fte per jaar (exclusief de eenmalige kosten) versus 35.500 per fte per jaar. Dit heeft mogelijk te maken met het gehanteerde aantal fte's in het basisjaar. In de gevoeligheidsanalyse laten we daarom zien wat het effect is van lagere kosten.

⁶ Bron: rekentool UWV

⁷ We hanteren hierbij een reële disconto voet van 0% plus een risico-opslag van 3%.

Figuur 3.3. Verdelingseffecten: kosten en baten per actor

Bron: LPBL indicatieve MKBA Werkbrigade

Voor de gemeente resulteert een negatief saldo van circa 11 miljoen euro: de extra baten door voorkomen uitkeringen en zorgkosten wegen niet op tegen de extra kosten door de dienstverbanden. De extra kosten ten opzichte van het nulalternatief (een bijstandsuitkering) zijn 38.000 euro per deelnemer. De deelnemers zelf hebben een positief resultaat als gevolg van het extra inkomen en de toegenomen kwaliteit van leven. Het Rijk heeft extra kosten door de extra WW-uitkeringen, maar ook extra baten door de extra inkomstenbelastingen. Een belangrijke baat tenslotte valt bij de buurt, in de vorm van een verbeterde buitenruimte en toegenomen veiligheid en leefbaarheid.

3.3. Toelichting op de baten

Deze paragraaf beschrijft hoe de maatschappelijke baten worden uitgedrukt in euro's.

1. Productiviteit: baten van werk en uitstroom naar werk

Tijdens het dienstverband van de brigadisten krijgen zij geen uitkering maar gewoon loon. Dat levert een besparing op uitkeringen. De gemiddelde kosten van een uitkering zijn € 16.800 per jaar, inclusief uitvoeringslasten. De netto contante waarde voor 300 deelnemers is een kleine 10 miljoen euro. Verder zullen degenen die niet uitstromen na afloop van het traject gedurende drie maanden gebruik maken van de WW in plaats van de bijstand. Dat leidt tot een besparing op bijstandsuitkeringen van circa een half miljoen.

De verwachting is dat een deel van de brigadisten na afloop van het project zal uitstromen naar regulier werk. Daarbij geldt dat we alleen de baten meenemen van degenen die *als gevolg van* hun deelname aan de Werkbrigade uitstromen. Immers: ook zonder de Werkbrigade zou een deel van de mensen (op eigen kracht) zijn uitgestroomd naar werk. Uiteraard weten we nu nog niet hoeveel mensen zullen uitstromen naar werk, maar op grond van eerder onderzoek lijkt 5 procent *extra* uitstroom een reële verwachting⁸. Het netto-effect is sterk afhankelijk van de doelgroep die deelneemt. Als er teveel mensen meedoen die ook op eigen kracht (of met een lichter instrument) waren uitgestroomd valt dit effect weg. Het relatief grote aantal deelnemers in trede 3 en 4 is in dit opzicht een aandachtspunt. Daarom zetten

⁸ Zie onder meer de studies van Kok e.a., Groot e.a. en Koning e.a. alsmede de MKBA Werk, LPBL, 2018

we in de gevoeligheidsanalyse het effect ook op 0%. Daarnaast is uitstroom naar werken met een loonwaardesubsidie een logische vervolgstap voor een deel van de brigadisten. We nemen aan dat dit ook 5 procent zal zijn. In totaal leidt dit tot 30 extra voorkomen uitkeringen, die we voor een periode van 12 maanden meenemen⁹. De bijbehorende baat in euro's is ongeveer een half miljoen. Het totaal aan bespaarde uitkeringslasten komt daarmee op ongeveer 11 miljoen euro.

Het inkomen van de deelnemers stijgt gedurende hun dienstverband tot ruim 20.000 euro. Vergeleken met de uitkering is de *netto* stijging van hun inkomen gemiddeld ongeveer 3.000 euro per persoon per jaar¹⁰. Daarnaast dragen zij extra inkomstenbelasting af ten opzichte van de nulsituatie. De netto-contante waarde van het extra inkomen is ruim 2 miljoen euro, de extra belastingen hebben een waarde van bijna 1,2 miljoen. In deze post nemen we ook de extra afdracht van werkgeverslasten mee van bijna 7.000 euro per deelnemer per jaar (in totaal ongeveer 4 miljoen euro).

Tot slot is de verwachting dat na afloop een deel van de mensen dagbesteding zal willen houden, ook als zij geen baan kunnen krijgen en dat zij zullen uitstromen naar vrijwilligerswerk. We nemen aan dat het ook hier om 5 procent extra ten opzichte van de nulsituatie gaat (15 mensen). Vrijwilligerswerk wordt gewaardeerd tegen gemiddeld 8 euro per uur, waarbij een vrijwilliger zich gemiddeld 170 uur per jaar inzet¹¹. De bijbehorende netto-contante waarde van deze baat is ongeveer 20.000 euro.

Tabel 3.4. Baten productiviteit

1 Productiviteit	€	18.766.000	-PM
Besparing uitkering	€	11.182.000	
Extra inkomen	€	2.306.000	
Extra ink.belasting	€	5.259.000	
Waardering vrijwilligerswerk	€	19.000	
Verdringing		-PM	

Bron: LPBL Indicatieve MKBA Werkbrigade

2. Voorkomen maatschappelijke zorgkosten

De indeling van de deelnemers in doelgroepen is belangrijk omdat hieraan zorgconsumptieprofielen hangen. We gebruiken dit om de effecten van meer of minder zorg of voorkomen escalatie te waarderen. Onderstaande tabel geeft voor elke groep, die we onderscheiden (gezinnen en overige huishoudens) de gemiddelde kosten per jaar, beginnend met huishoudens zonder of met enkelvoudige problemen en oplopend naar de kosten voor de huishoudens in de 'top'.

⁹ Zie de bijlage voor een toelichting hierop

¹⁰ Deze stijging is gebaseerd op een gemiddelde bijstandsuitkering. Voor alleenstaanden (die een lagere uitkering krijgen) is deze stijging groter, voor samenwonenden of gezinnen is de stijging juist lager. Wij rekenen hier met een gemiddeld aandeel alleenstaanden van ongeveer 50 procent. Als dit aandeel groter of kleiner is heeft dit geen effect op de uitkomst van de MKBA, wel op de verdeling van de kosten en de baten (tussen gemeente en huishoudens).

¹¹ Zie ook MKBA Herziening Sociaal Domein – collectief, LPBL 2015

Figuur 3.5. Zorgconsumptie sociaal domein* (totaal per type huishouden per jaar)

Gezinnen	Totaal	WPI	Zorg	Welzijn	Jeugd	ZVW	Rijk
Geen probleem of ev	€ 4.300	€ -	€ 100	€ 100	€ 1.300	€ 2.800	€ -
Meervoudig	€ 9.500	€ 1.300	€ 600	€ 200	€ 3.600	€ 3.800	€ -
Niet zelfredzaam	€ 18.300	€ 1.300	€ 600	€ 200	€ 11.800	€ 4.300	€ -
Top	€ 66.000	€ 2.000	€ 5.000	€ 800	€ 53.000	€ 5.200	€ -
Overige hh	Totaal	WPI	Zorg	Welzijn	Jeugd	ZVW	Rijk
Geen probleem of ev	€ 2.200	€ -	€ 100	€ 100	€ -	€ 2.000	€ -
Meervoudig	€ 6.700	€ 1.700	€ 1.500	€ 400	€ -	€ 3.100	€ -
Niet zelfredzaam	€ 7.800	€ 1.700	€ 2.800	€ 200	€ -	€ 3.100	€ -
Top	€ 49.400	€ 1.700	€ 30.600	€ 500	€ -	€ 7.100	€ 9.400

Bron: LPBL. *NB: Dit is exclusief de kosten uitkering en re-integratie¹²

In het algemeen geldt: hoe meer problemen en hoe minder zelfredzaam huishoudens worden, hoe hoger de zorgkosten. Duidelijk is dat het voorkomen van escalatie veel kosten kan besparen. Hoeveel escalaties worden voorkomen als gevolg van deelname aan de Werkbrigade is niet bekend. Op basis van eerdere analyses van integrale aanpakken¹³ rekenen we met 3 procent voorkomen escalatie tijdens deelname. Dit komt overeen met een baat van ongeveer € 100.000. Daarnaast geldt dat de zorgconsumptie voor mensen die werken of een dagbesteding hebben lager is dan voor mensen die inactief zijn. Dit passen we toe op de mensen die na afloop van de Werkbrigade uitstromen naar werk of vrijwilligerswerk (45 mensen in totaal). De bijbehorende baat bedraagt bijna € 80.000.

Tabel 3.6. Voorkomen zorgkosten

2 Zorg/trajectkosten (sociaal domein)	€ 175.000
Tijdens traject	€ 94.000
Na traject	€ 81.000

Bron: LPBL Indicatieve MKBA Werkbrigade

3. Kwaliteit van leven

Naast financiële baten spelen ook de immateriële baten een belangrijke rol. Deelname aan de Werkbrigade draagt bij aan het welbevinden of welzijn. Deelnemers hebben een zinvolle dagbesteding, hebben meer sociale contacten en ontwikkelen meer eigenwaarde. We waarderen deze effecten onder de noemer toegenomen 'Kwaliteit van leven'. Om deze baat in euro's uit te drukken werken we met Quality Adjusted Life Years (QALY's): een begrip dat afkomstig is uit de gezondheidseconomie en een maat vormt voor de kwaliteit van leven.

Box 3.7. QALY's

QALY's (Quality Adjusted Life Years) zijn gewonnen gezonde levensjaren, waarbij de kwaliteit van leven wordt uitgedrukt in een getal tussen 0 en 1. Eén staat daarbij voor de waarde van één volledig gezond levensjaar. Een lagere waarde geeft de waarde van leven met een ziekte. Een levensjaar met een waarde van bijvoorbeeld 0,5 QALY betekent dat iemand evenveel waarde hecht aan een jaar met een bepaalde ziekte als aan een half jaar in volle gezondheid. In de QALY indicator zitten ook zaken als levensgeluk of zelfstandigheid. Hoewel QALY's vaak discussie oproepen -zowel over de waarde van een QALY als over het principe- is het gebruik ervan wetenschappelijk gangbaar en goed gefundeerd. Voor het bepalen van de ziektelast worden enquêtes uitgevoerd.

¹² Dit zou anders immers leiden tot een dubbeltelling

¹³ Zie 'Meta-analyse integrale aanpakken en sociale wijkteams', LPBL 2014

Om het aantal gewonnen QALY's als gevolg van de Werkbrigade te berekenen maken we gebruik van ziektelastmodellen van het RIVM voor stemmingsstoornissen, angststoornissen en burn-out (zie bijlage voor een overzicht). Uit een analyse van de ZRM's weten we dat ongeveer 30 procent van de doelgroep hier last van heeft¹⁴. We nemen aan dat door deelname aan de Werkbrigade de klachten met 75 procent afnemen¹⁵. Hetzelfde geldt voor de kwaliteit van leven voor mensen die na afloop van hun dienstverband bij de Werkbrigade een zinvolle dagbesteding vinden. Het totaal aantal gewonnen QALY's is 33.

Voor MKBA's worden QALY's vaak in euro's gewaardeerd. De bedragen die hiervoor gebruikt worden variëren van 20.000 tot 100.000 euro per gewonnen levensjaar. Inmiddels is hiervoor een richtlijn ontwikkeld waarbij een waarde van 50.000 euro wordt voorgeschreven¹⁶. In voorliggende MKBA gebruiken we deze waarde. Aldus in de euro's uitgedrukt is de winst in kwaliteit van leven 1,6 miljoen.

In het basisscenario van deze MKBA nemen we aan dat het verliezen van werk na afloop van het tweejarige contract bij de Werkbrigade niet leidt tot méér depressieve gevoelens dan vóór aanvang van het contract het geval was. Het is echter denkbaar dat dit effect wel optreedt. In de gevoeligheidsanalyse laten we zien wat hiervan het gevolg is voor de MKBA.

Tabel 3.8. *Kwaliteit van leven*

3 Kwaliteit van leven	€	1.635.000
Tijdens traject	€	1.523.000
Na traject	€	112.000

Bron: LPBL Indicatieve MKBA Werkbrigade

4. Leefbaarheid en veiligheid

Zoals gezegd worden er met de Werkbrigade klussen opgepakt die anders niet zouden zijn uitgevoerd. Deze productiewaarde is immaterieel (een verbeterde leefomgeving) en waarderen we tegen het bedrag dat het cluster Ruimte en Economie hiervoor ter beschikking stelt. Dit is door de Werkbrigade begroot op ongeveer 10.000 euro per deelnemer per jaar. De netto contante waarde is 5,6 miljoen. De maatschappelijke waarde van het werk is echter hoger dan verwacht zou worden op basis van de vergoedingen, zo blijkt uit de evaluatie. Daarom nemen we een surplus mee van 1.500 euro per deelnemer ofwel 850.000 euro¹⁷.

Een (klein) deel van de deelnemers zou, als zij niet bij de Werkbrigade aan de slag zouden zijn, misschien terugvallen in overlastgevend gedrag of in strafbare feiten. Een gemiddelde verdachte van misdrijven kost de maatschappij tussen € 25.000 (jongeren) tot € 100.000 per jaar (veelplegende volwassenen)¹⁸. Uit de ZRM's blijkt dat zo'n 5 procent van de deelnemers in het verleden problemen heeft gehad met politie en justitie. De voorkomen kosten bedragen naar schatting circa 800.000 euro. Omdat

¹⁴ Data-analyse klantenbestand trede 2 gemeente Amsterdam ihkv Raming uitgaven sociaal domein

¹⁵ Als proxy voor de 'winst' nemen het verschil in het aantal mensen met financiële problemen dat hier last van heeft (40%) en het aantal mensen zonder financiële problemen (maar wel met een lage SES) dat dit ervaart (10%). Zie bijlage.

¹⁶ Werkwijze voor kosten-baten analyse in het sociale domein, Koopmans e.a., 2016.

¹⁷ Gebaseerd op de MKBA Gastheren in Nieuw-West (LPBL 2015) waarin een surplus van € 1500 per fte werd gerealiseerd

¹⁸ Afgeleid uit Eggen en Kessels (2009), Criminaliteit en opsporing, WODC, Den Haag

het denkbaar is dat de betreffende mensen hun leven al blijvend gebeterd hadden vóór zij begonnen bij de Werkbrigade, zetten we in de gevoeligheidsanalyse dit effect op 0.

Daarnaast zijn er immateriële baten doordat er minder overlast is in Amsterdamse buurten. Een verbeterde buurt levert niet direct geld op. Toch is het mogelijk om deze waarde in euro's uit te drukken. Huizenprijzen zijn daarvoor als indicator een veelgebruikte manier. Mensen zijn immers bereid meer te betalen voor wonen in een veilige buurt dan in een onveilige. Omdat we niet kunnen vaststellen wat het effect van de Werkbrigade hier is, is deze post PM meegenomen.

Tabel 3.9. Leefbaarheid en veiligheid

4 Leefbaarheid en veiligheid	€ 7.371.000	+PM
Verbetering openbare ruimte	€ 5.682.000	
surplus maatsch. waarde	€ 852.000	
Kosten politie & justitie	€ 837.000	
Overlast	+PM	

Bron: LPBL Indicatieve MKBA Werkbrigade

3.4. Gevoeligheidsanalyse

Bovenstaande kosten en baten zijn de resultaten van het basisscenario. Hierin hebben we op onderdelen (onderbouwde) aannames gedaan die van invloed zijn op het resultaat. In de gevoeligheidsanalyse laten we zien wat het effect is van aanpassing van deze aannames. Dit levert tevens een bandbreedte op voor de uitkomsten.

Tabel 3.10. Gevoeligheidsanalyse (t.o.v. basisscenario MKBA)

Variabele	Vertaling model	Effect op MKBA-saldo
1. Kosten per brigadist	· Vaste kosten € 35.000 per jaar i.p.v. € 37.500 per jaar	MKBA-saldo: + € 1,1 miljoen Gemeentesaldo: + € 1,1 miljoen
2. Lock-in: netto-effect op uitstroom naar werk lager	· 0% i.p.v. 5%	MKBA-saldo: - € 0,5 miljoen Gemeentesaldo: - € 0,25 miljoen
3. Negatief effect op KvL door tijdelijkheid baan	· Effect WB op KvL 25% i.p.v. 75%	MKBA-saldo: - € 1,0 miljoen Gemeentesaldo: 0
4. Geen baten politie&justitie	· 0% bijdrage WB i.p.v. 50%	MKBA saldo: - € 0,8 miljoen Gemeentesaldo: 0
5. Meer brigadisten (ambitie)	· 500 deelnemers i.p.v. 300	MKBA-saldo + € 2,7 miljoen Gemeentesaldo: - € 6,8 miljoen

Bron: LPBL Indicatieve MKBA Werkbrigade

Op grond van deze gevoeligheidsanalyse hebben de uitkomsten een bandbreedte van -2,5 miljoen (lock-in effect, negatief effect op kwaliteit van leven door de tijdelijkheid van de voorziening, geen effect politie/justitie) tot +1,1 miljoen (lagere kosten per brigadist) ten opzichte van het basisscenario. Dat betekent dat op basis van de indicatieve analyse het maatschappelijk saldo van de Werkbrigade naar verwachting zal liggen tussen de 2,0 en 5,5 miljoen euro.

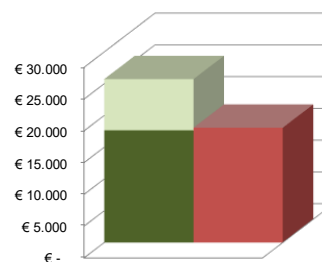

Vaste banen creëren?

De MBKA is in maatschappelijk opzicht positief, maar de tijdelijkheid levert voor de deelnemers veel onzekerheid op. Doorstroom naar regulier werk is weliswaar één van de doelstellingen, maar de ervaring leert dat dit niet makkelijk is voor deze doelgroep. Het is realistisch om te veronderstellen dat een groot deel van hen na afloop opnieuw aangewezen zal zijn op de bijstand. Dat roept de vraag op wat het zou betekenen als de tijdelijke voorziening omgezet zou worden in een vaste voorziening. Daarbij kan worden gedacht aan conciërges, gastheren en -vrouwen, schoonmaakploegen op straat – in dienst van de gemeente.

Met behulp van het model is het mogelijk de kosten en baten hiervan door te rekenen. We nemen dan aan dat er geen kosten zijn voor intake, stage en bemiddeling en dat er geen baten zijn door extra uitstroom naar werk of vrijwilligerswerk (zie bijlage voor de cockpit van deze variant). De maatschappelijke kosten-baten verhouding is 1,4. Dat wil zeggen dat iedere geïnvesteerde euro € 1,40 oplevert. Als de immateriële baten (kwaliteit van leven en verbeterde buurt) buiten beschouwing worden gelaten resteert een break-even financieel resultaat van 1,0. Het zijn met

name de mensen die op deze manier aan het werk kunnen die hiervan profiteren. Maar ook de buurt c.q. de maatschappij zijn baathebbers: er wordt immers werk gedaan dat wel een maatschappelijke waarde heeft, maar anders niet was gedaan. De gemeente is de partij die dit in financieel opzicht mogelijk maakt: de *extra* kosten (voor de gemeente) ten opzichte van een bijstandsuitkering zijn naar schatting zo'n € 14.000 per baan per jaar. Overigens is het belangrijk *voor wie* een dergelijke voorziening zou worden ingezet. De baten treden alleen op bij kwetsbare groepen die niet in staat zijn om op de reguliere arbeidsmarkt een baan te vinden, wel gemotiveerd zijn om aan de slag te gaan én die een gezin hebben waarbinnen positieve (voorbeeld)effecten worden doorgegeven. Als we deze criteria toepassen op trede 2 van het bijstandsbestand van de gemeente Amsterdam komen we op een voorzichtige schatting van circa 750 potentiële kandidaten¹⁹.

¹⁹ 2.500 klanten > 45 jaar met kinderen in trede 2, waarvan 60% afvalt in de intake en nog eens 20% tijdens de stage.

4. Samenvatting en conclusie

De Werkbrigade: werk voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt

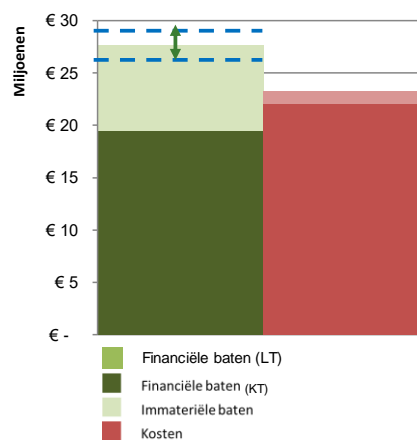
De Amsterdamse Werkbrigade is opgericht om mensen die zeer moeilijk aan regulier werk komen, toch een tijdelijke betaalde baan te bieden. De Werkbrigade doet werk dat anders zou zijn blijven liggen, zoals extra onderhoud of opruimwerk. Deelname aan de Werkbrigade is vrijwillig, kandidaten die interesse hebben worden via hun klantmanager bij WPI aangemeld. Na een afgeronde intake starten de brigadisten met een stage bij Amsterdam Werkt. Deze staat in het teken van het opbouwen van een werkritme, werken in een team en opdoen van vaardigheden. Eenmaal in dienst gaan de brigadisten aan het werk in de Amsterdamse wijken. Ze verrichten vooral werk in het groen (snoeien, plantvakken schoonmaken), het schoonhouden van de openbare ruimte en als gastheer of -vrouw. Na een dienstverband van één jaar wordt gestart met het actief toewerken naar een andere baan. Kandidaten kunnen sollicitatietraining volgen, maar ook het Jobcenter en het WSP staan ter beschikking.

Verwachte effecten: meer inkomen, meer kwaliteit van leven en verbeterde openbare ruimte

De deelnemers hebben twee jaar lang een baan. Dat betekent een hoger inkomen dan bij een uitkering en een zinvolle daginvulling. Beide leiden tot meer rust en minder (financiële) stress. Deelnemers ervaren succes, kunnen meer dan ze dachten en doen weer mee in de maatschappij. Dit draagt bij aan hun mentale en fysieke gezondheid. Ook hebben mensen die werken gemiddeld minder zorg en ondersteuning nodig. Daarnaast heeft het een positieve invloed op eventuele kinderen in het gezin: zij groeien op in een stabielere omgeving. Verder doen de deelnemers in het werk (en tijdens de opleidingen) ervaring op waarmee de kans op uitstroom naar regulier werk of werken met een loonwaardesubsidie toeneemt. Tot slot leiden de werkzaamheden die de brigadisten verrichten tot een zichtbare verbetering op het gebied van schoon, heel en veilig in de wijken waar zij actief zijn. Ook buurtbewoners zijn tevreden, zo blijkt uit de reacties die de brigadisten tijdens hun werk vaak ontvangen.

De Werkbrigade heeft naar verwachting een positief maatschappelijk resultaat

Uit de indicatieve Maatschappelijke Kosten Baten Analyse blijkt dat de Werkbrigade waarschijnlijk een positief maatschappelijk resultaat heeft. De maatschappelijke kosten-batenverhouding is naar verwachting 1,2. Dat wil zeggen dat iedere geïnvesteerde euro € 1,20 aan maatschappelijke baten oplevert. Als we de immateriële baten (kwaliteit van leven en verbeterde buurt) niet meenemen resteert een negatieve financiële kosten-batenverhouding van 0,8. Op grond van de gevoeligheidsanalyse hebben de uitkomsten een bandbreedte van -2,5 miljoen tot +1,1 miljoen ten opzichte van het basisscenario. Dat betekent dat op basis van de indicatieve analyse het maatschappelijk saldo van de Werkbrigade naar verwachting zal liggen tussen de 2,0 en 5,5 miljoen euro.

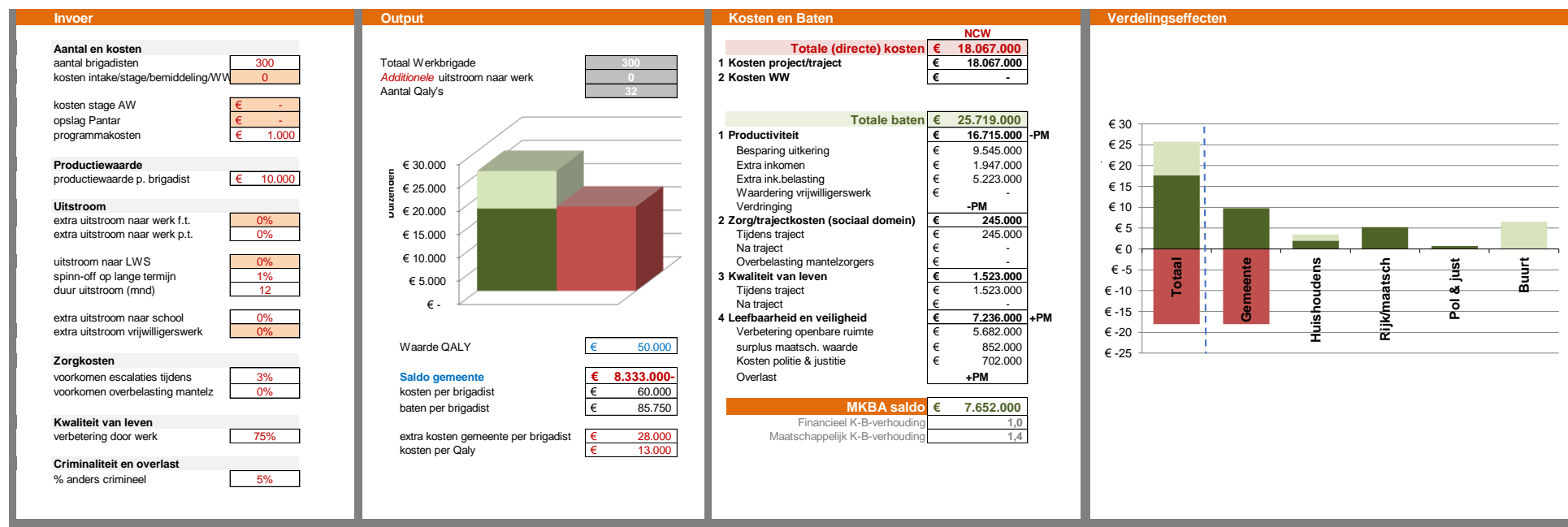

In de basisvariant zijn de gemiddelde kosten per deelnemer 78.500 euro, de maatschappelijke baten die daar tegenover staan bedragen circa 93.250 euro. Voor de gemeente is het een dure interventie en resulteert een negatief saldo van circa 11 miljoen euro ten opzichte van het nulalternatief (een bijstands-uitkering), ofwel 37.000 euro per brigadist. De deelnemers zelf hebben een positief resultaat als gevolg van het extra inkomen en de toegenomen kwaliteit van leven. Het Rijk heeft extra kosten door de extra WW-uitkeringen, maar ook extra baten door de extra inkomstenbelastingen. Een belangrijke baat tenslotte valt bij de buurt, in de vorm van een verbeterde buitenruimte en toegenomen leefbaarheid.

-0-0-0-

Cockpit variant 'vaste banen'

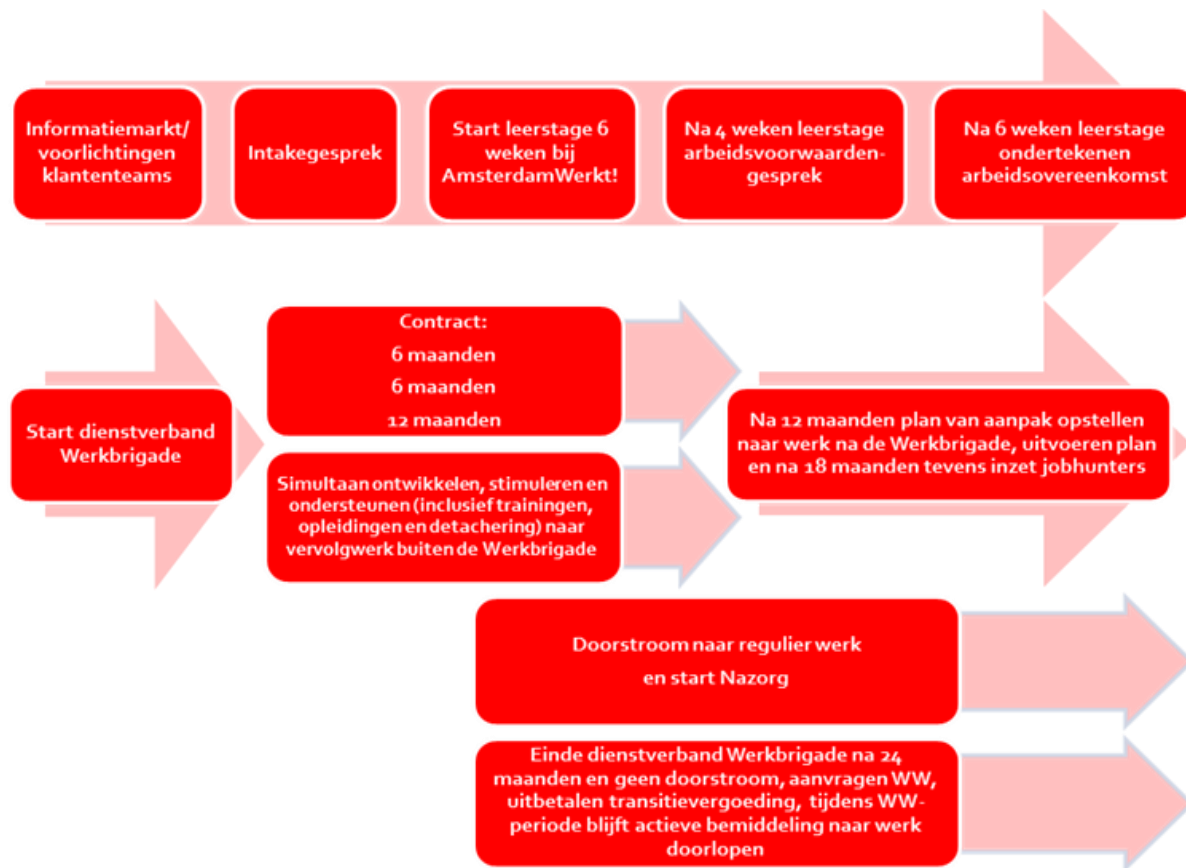
Scenario: 'vaste banen'. Verschil in invoer t.o.v. basisscenario:

- Geen kosten voor intake/stage/bemiddeling/WV/transitie
- Geen opslag voor Pantar
- Geen *extra* uitstroom naar regulier werk/vrijwilligerswerk/werken met LWS

Bijlage 2. Processchema Werkbrigade

Figuur 2.1. De werkwijze van de Werkbrigade

Bron: Evaluatie van één jaar Werkbrigade, gemeente Amsterdam (oktober 2017)

Bijlage 3. Gebruikte kengetallen ziektelast

Kengetallen ziektelast		bron: RIVM
		QALY's
Stemmingsstoornissen		0,210
Schizofrenie		0,570
Autisme		0,259
Angststoornissen		0,175
Persoonlijkheidsstoornissen		0,183
Gedragstoornissen		0,060
Verstandelijke Beperking		0,392
Aandoeningen gerelateerd aan alcohol		0,238
Aandoeningen gerelateerd aan drugs		0,238
ADHD		0,033
Burn-out (overspannen, surmenage, aanpassingsstoornis)		0,187
Ziektelast doelgroep bij klachten		0,191

uit Amsterdam, resultaten ingevulde ZRM's trede 2 cliënten

ZRM score	geestelijk isolement financiën		
1	27	56	186
2	655	404	796
3	2103	2652	7941
4	4769	4632	1042
5	2829	2618	345
niet ingevuld	13317	13338	13390

met geestelijke problemen:	27%	30%	40%
gemiddelde			30%

% vd schuldenaren met last van stress, depressie etc
% mensen in achterstandswijk met kans op depressie

40% bron maatschappelijk rendement ISHV
10% bron: GGD

Bijlage 4. Gebruikte literatuur

Brouwer, P. *Maatschappelijke kosten en baten van activering*, TNO, 2006

Buurman, M. *Re-integratiebeleid: wat zijn de resultaten en wat zijn ze waard?* Tijdschrift voor Openbare Financiën, jaargang 2008, nummer 2

Gemeente Amsterdam, *Evaluatie van één jaar Werkbrigade*, oktober 2017

Gemeentelijke rekenkamer Nijmegen *Lessen re-integratie: wat werkt voor wie?* Nijmegen, 2011

Groenewoud, M. e.a. *Op weg naar een effectieve re-integratie van arbeidsbeperkten*; Regioplan, 2014

Groot, I. e.a. *De lange weg naar werk: beleid voor langdurig uitkeringsgerechtigden in de WW en de WWB*; SEO, 2008

Houkes, A. e.a. *Re-integratie in Leiden met het oog op de Participatiewet*; Policy Productions en SEO, 2014

Klaauw, B. van der e.a. *Onderzoek naar effectiviteit inzet re-integratie-instrumenten DWI*; Vrije Universiteit, 2014

Koen, J. *Prepare and Pursue, routes to suitable (re-)employment*; UvA 2014

Kok, L. e.a. *Kosten en baten van re-integratie*; SEO, 2006

Kok, L. e.a. *Van bijstand naar werk in Amsterdam: update*; SEO 2008

Kok, L. en Houkes, A. *Gemeentelijke re-integratiebeleid vergeleken*; SEO 2011

Koning, J. de en Gelderblom, A. *Effecten van "zachte" kenmerken op de re-integratie van de WWB, WW en AO Populatie*; SEOR, juli 2007

Koning, J. de *Uitkomsten en ervaringen experimenten netto-effectiviteit re-integratie*, SEOR en Regioplan, 2014

Koning, P. *Activerend arbeidsmarktbeleid: een beknopte handleiding*; TPE digitaal 2013, jaargang 7(2)

Koning, P. *Toeleiding naar werk: beter een stok dan een wortel*; Tijdschrift voor sociale vraagstukken, 2012 (11)

Lammers, M. e.a. *Langetermijneffecten van re-integratie*; SEO, 2013

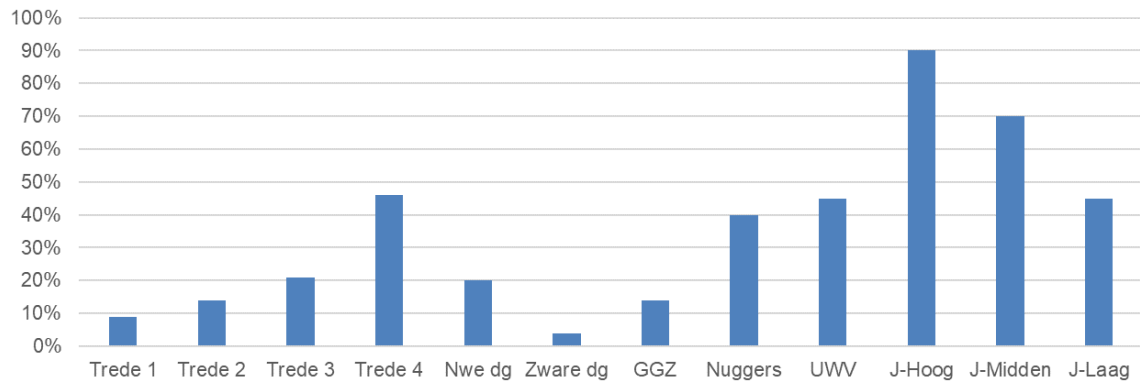
Spijkerman, M. *Effecten re-integratie voor de bijstand*, SEOR, juli 2007

Tempelman, C. e.a. *Kosten en resultaten van re-integratie*; SEO, 2010

Figuur B.1. Overzicht kengetallen nulalternatief

Bron: bovenstaand literatuuronderzoek, bewerking LPBL

Bijlage 5. Winst in uitkeringsmaanden

Om te bepalen hoeveel maanden we de baten van de extra uitstroom meenemen kijken we naar de resterende verwachte uitkeringsduur en de terugval. Op basis van het onderzoek van SEOR (2007) komen we tot de volgende schatting van de resterende verwachte uitkeringsduur voor de verschillende tredes (waarbij we maximeren op 48 maanden).

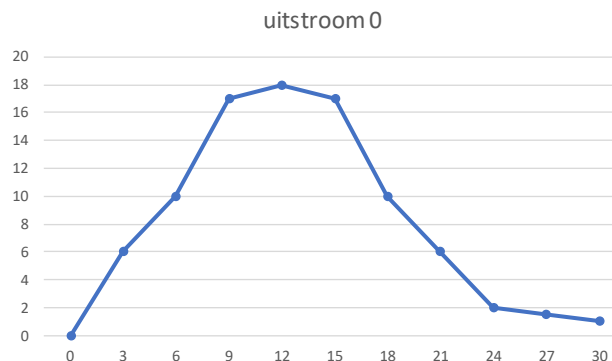
Tabel B5.1. Overzicht resterende uitkeringsduur per trede

	Maanden
Trede 4	12 maanden
Trede 3	24 maanden
Trede 2	36 maanden
Trede 1	48 maanden

Bron: SEOR 2007, bewerking LPBL

We nemen daarbij aan dat de uitstroom naar werk in het 0-alternatief een normaalverdeling kent, met een dikke 'staart' aan de rechterkant. Zie onderstaande figuur voor een voorbeeld hoe dat er ongeveer uitziet in trede 4.

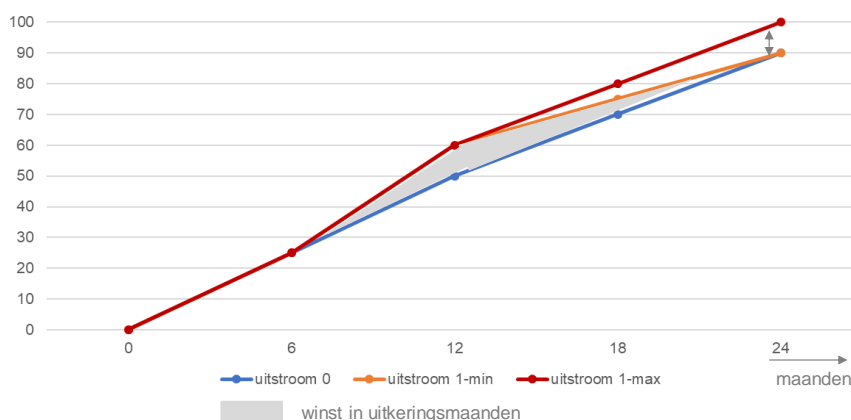
Figuur B5.2. Verdeling uitstroom naar werk in trede 4

Door de interventie wordt de gerealiseerde *cumulatieve* uitstroom naar werk in de 1-situatie hoger dan in de 0-situatie, zie figuur B5.3.

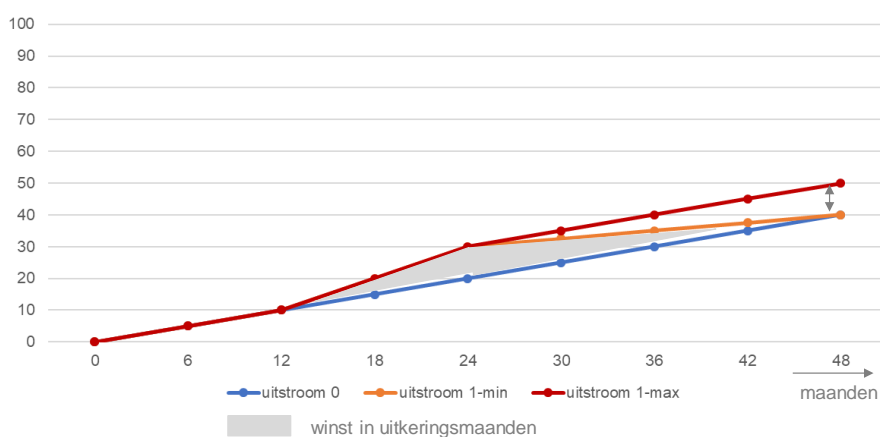
Figuur B5.3. Cumulatieve uitstroom naar werk in trede 4, 0-situatie en 1-situatie

De winst in uitkeringsmaanden zoals we die meenemen in de MKBA is het grijs gearceerde deel van de grafiek. In de minimumvariant nemen we aan dat op de termijn de uitstroom naar werk mét en zónder interventie aan elkaar gelijk zijn, maar dat door de interventie een deel van de mensen dus éérder uitstroomt. De winst bedraagt in dat geval 9 maanden²⁰. Deze 9 maanden corrigeren we nog voor een terugval van 25%²¹. Daarmee komt de winst op (afgerond) 6 maanden in de minimumvariant. In de maximumvariant gaan we ervan uit dat de extra uitstroom blijvend is (de rode lijn in de grafiek). In dat geval is de winst 12 maanden (meegenomen in de gevoeligheidsanalyse).

Figuur B5.4. laat hetzelfde zien voor trede 3. De verwachte winst in maanden is 12 maanden in de minimumvariant en 24 maanden in de maximumvariant²². We nemen aan dat voor trede 2 hetzelfde geldt. De verwachte resterende uitkeringsduur is weliswaar groter, maar het terugvalrisico eveneens.

Figuur B5.4. Cumulatieve uitstroom naar werk in trede 3, 0-situatie en 1-situatie

-0-0-0-

²⁰ 0,5 x 6 maanden + 0,5 x 12 maanden

²¹ Factsheet Divosa, het gemiddelde van 20% terugval na 1 jaar en 30% terugval na 2 jaar.

²² 0,5 x 12 maanden + 0,5 x 24 maanden = 18 maanden. Voor trede 3 rekenen we met een terugval van 30%.